

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 18. juni 2017

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 773 (MOF alm. del) stillet d. 24. maj 2017 efter ønske fra Pia Olsen Dyhr (SF).

Spørgsmål nr. 773

”Ministeren bedes fremsende et notat, der opdaterer udvalget vedrørende Minamata-konventionen, som netop er trådt i kraft, og redegøre for, hvordan konventionen kan give Danmark udfordringer men jo ikke mindst også nye muligheder for at eksportere teknologi og danske erfaringer med kviksølv i danske produktionsanlæg, regulering, giftdepoter m.v., herunder vedrørende:

- Eksisterende produktionsanlæg, som anvender kviksølv og anlæg, hvor produktionen er lukket, eller anvendelsen af kviksølv er ophørt.
- Kendte kviksølvforureninger og giftdepoter indeholdende kviksølv i Danmark.
- Emissioner til luft, vand og jord fra danske kilder til Danmark og udlandet og fra udlandet til Danmark samt danske farvande.
- Renseteknologi for kviksølvforurenede jord, spildevand, affald og byggematerialer eksisterende eller under udvikling.”

Svar

Jeg har forelagt Miljøstyrelsen spørgsmålet. Miljøstyrelsen oplyser at:

”Minamatakonventionen om kviksølv forventes ikke at give Danmark lovgivningsmæssige udfordringer. Danmark har allerede en restriktiv regulering af kviksølv. Den danske kviksølvbekendtgørelse fastsætter et nationalt forbud mod import, salg og eksport af kviksølv og kviksølvholdige produkter med få undtagelser. Desuden har vi i Danmark krav til brug af filtre på forbrændingsanlæg og krematorier, ligesom kulkraftværkerne er omfattet af krav til rensning. Der er desuden fastsat danske krav til tandfyldningsamalgam, der strækker sig ud over, hvad det var muligt at få indarbejdet i konventionens bestemmelser.

For at EU og Danmark kunne tiltræde konventionen, har det været nødvendigt at revidere den allerede eksisterende EU-forordning om kviksølv. Den reviderede forordning – Europa Parlaments og Rådets forordning (EU) 2017/852 af 17. maj 2017 – medfører, at der skal ske en mindre tilpasning til den danske bekendtgørelse for at undgå, at der er dobbeltregulering på området.

Miljøstyrelsen har i 2014 i forbindelse med revideringen af den danske liste over uønskede stoffer fået udarbejdet en kortlægning af kviksølv og kviksølvforbindelser. Denne kortlægning redegør blandt andet for regulering, anvendelse, affaldsbehandlingen samt de miljømæssige og sundhedsmæssige effekter og eksponering. Kortlægningen konkluderede bl.a. i forhold til fremstilling og anvendelse:

Hverken kviksølv eller kviksølvforbindelser produceres i Danmark. Fremstilling af metallisk kviksølv i EU er nu begrænset til genbrug af kviksølv, idet alle andre EU-forsyningskilder er blevet forbudt.

Det danske forbrug af kviksølv faldt med 90 % allerede i perioden 1993-2001 som følge af en prioriteret strategi fra Danmarks side. Begrænsninger i brugen af kviksølv til visse anvendelser blev indført før det første generelle forbud mod kviksølv i 1994. Samtidig skete en ændring i teknologien fra manuelt betjente kviksølvholdige instrumenter til kviksølv-fri digitale løsninger med flere funktioner, som også bidrog til at reducere forbruget.

En søgning på kviksølv og kviksølvforbindelser i det danske Produktregister, der registrerer blandinger, som anvendes professionelt i Danmark, viste et registreret forbrug af frit kviksølv samt 4 kviksølvforbindelser i mængder af størrelsesordenen et par kilo om året. Tilsvarende gav en søgning i den nordiske kemikalielatabase SPIN kun få hits. Dette er i overensstemmelse med fraværet af kviksølvforbindelser registreret under REACH for EU.

Hele kortlægningen kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:
(<http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2014/jan/mercury/>).

Miljøstyrelsen har ikke kendskab til danske virksomheder/produktionsanlæg, der anvender kviksølv i deres produktion. Det sidst kendte anlæg, der benyttede kviksølv i produktionen, var ”Dansk sojakage fabrik”, der var placeret på Islands Brygge i København. Fabrikken lukkede ned i januar 1991.

Med hensyn til kendte kviksølvforureninger i Danmark, så er det regionerne, som står for den offentlige indsats mod gamle jordforureninger, herunder kviksølvforurenede grunde. Miljøstyrelsen har bedt regionerne om at redegøre for deres kendskab til kviksølvforureninger i Danmark. Med hensyn til renseteknologier for kviksølvforurenede jord administrerer Miljøstyrelsen teknologiudviklingsprogrammet for jord- og grundvandsforurening, og i dette regi har der ikke været projekter med rensningsteknologier for kviksølv i de seneste år. Miljøstyrelsen har forespurgt regionerne, om de har kendskab til renseteknologier for kviksølvforurenede jord, men har ikke fået svar endnu.

Den nationale emissionsopgørelse for Danmark viser en udledning til luften på 3.172 kg kviksølv i 1990. Det var faldet til 331 kg i 2014. Depositionen af kviksølv er faldet fra ca. 1,6 g/km² i 1990 til ca. 0,8 g/km² i 2014. Beregninger fra konventionen om langtransporteret grænseoverskridende luftforurening viser, at udenlandske kilder bidrager med ca. 90 % af deposition i det sydlige Danmark og 60 % af deposition i de nordligste dele af Danmark.

Den nationale overvågning af vandmiljøet viser, at koncentrationen af udledningen af kviksølv fra danske renselanlæg i perioden 2004-2006 i gennemsnit var 0,28 µg/l. I perioden 2011-2013 var koncentrationen faldet til 0,05 µg/l. Reduktionen er signifikant. Disse data er offentliggjort i rapporten ”Miljøfremmede stoffer og metaller i vandmiljøet. NOVANA. Tilstand og udvikling 2004-2012”. Den lavere koncentration i perioden 2011-2013 understøttes af en samlet opgørelse for perioden 2011-2015, der viser, en udledt kviksølvkoncentration på 0,015 µg/l.

Minamatakonventionens ratifikation styrker alt andet lige en række muligheder for markedsføring af danske virksomheders teknologi på eksportmarkedet. Danmark kan tilbyde teknologi indenfor områderne:

- kviksølvrensning af røggasser fra affaldsforbrændingsanlæg, kulfyrede kraftværker, minedrift, industri og krematorier
- kviksølvrensning af spildevand fra industri, minedrift og lignende
- kviksølvrensning af forurenede jord
- kviksølvrensning af affald fra guldminer - såkaldte tailings

- kviksølvrensning af brændstoffer (diesel, propan og naturgas)
- analyser og kortlægning af kviksølv forurening

Når Miljøstyrelsen har fået svar fra regionerne på spørgsmålet vedrørende kviksølvforureninger i Danmark, vil jeg oversende oplysningerne til udvalget.

Esben Lunde Larsen

/

Claus Torp